

Çoklu Zeka Öz-Alg? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çoklu Zeka Öz-Alg? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19320>

Özet

Çoklu Zeka Öz-Alg? Ölçe?i (ÇZÖAÖ), Howard Gardner taraf?ndan ortaya at?lan Çoklu Zeka Kuram? çerçevesinde bireylerin kendi zeka türlerine yönelik alg?lar?n? ve yeterliliklerini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Ölçek, R. Ye?il ve Ö. Korkmaz taraf?ndan 2010 y?l?nda yap?lan kapsaml? bir geçerlik ve güvenilirlik analizi çal??mas? sonucunda Türkçeye kazandırmis?tir. Bu geli?tirme çal??mas?, bireylerin dilsel, mant?ksal-matematiksel, uzamsal, bedensel-kinestetik, müziksel, ki?ileraras?, içsel, do?ac? ve varolu?sal zeka alanlar?ndaki öz-alg? düzeylerini ölçmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Çoklu Zeka, Öz Alg?, Ölçek Geli?tirme, Psikometrik Analiz, Güvenirlik, Geçerlik, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

R. Ye?il, Özgen KORKMAZ

Amaç

Çoklu Zeka Öz-Alg? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin kendilerini çoklu zeka alanlar?nda ne kadar yetkin alg?lad?klar?n? belirlemek ve bu alg? düzeylerini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, e?itim ortamlar?nda ö?rencilerin bireysel farklılıklar?n? ve bask?n zeka türlerini tespit ederek ki?iselleştirilmi? ö?renme stratejilerinin geli?tirilmesine olanak tanır.

Ölçek, özellikle e?itim bilimleri ve psikoloji alanlar?nda, bireylerin kendi ö?renme stilleri ve potansiyelleri hakkında fark?ndalık kazanmalar?na yardımcı olacak güvenilir bir araç sunmak üzere tasarlanmıştır. Ölçe?in geli?tirilmesi, Çoklu Zeka Kuram?'n?n Türkiye'deki uygulamalar?na sağlam bir dayanak sağlamıştır.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü temel psikolojik yap?, Howard Gardner?'n öne sürdü?ü dokuz temel zeka alan?ndaki öz-yeterlik veya öz-alg?dır. Bu yap?, bili?sel yeteneklerin tek bir genel faktör (G faktörü) yerine, birbirinden bağımsız veya yar? bağımsız çe?itli modalitelerden oluştu?u varsayım?na dayanır. Ölçek maddeleri, bireyin bu zeka alanlar?ndaki günlük faaliyetlerdeki başarıları ve e?ilimlerini nasıl de?erlendirdi?ine odaklanır.

Dilsel Zeka: Kelimeleri etkili kullanma ve ileti?im becerisi.

Mantıksal-Matematiksel Zeka: Soyut düşünme, problem çözme ve sayılarla çalışma yeteneği.

Uzamsal Zeka: Görsel-uzamsal bilgiyi algılama ve manipüle etme yeteneği.

Bedensel-Kinestetik Zeka: Vücudu amaçlı ve becerikli bir şekilde kullanma yeteneği.

Müziksel Zeka: Ritim, melodi ve tonları algılama ve üretme yeteneği.

Kişilerarası Zeka: Başkaların duyguları, motivasyonu ve niyetlerini anlama yeteneği.

İçsel Zeka: Kendini anlama, öz farkındalık ve duygusal durumu yönetme yeteneği.

Doğacık Zeka: Doğadaki desenleri tanıma ve sınıflandırma yeteneği.

Varoluşsal Zeka (Referans): Hayatın anlamı ve amaç gibi derin sorularla ilgilenme yeteneği.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilme çalışması (Yeşil & Korkmaz, 2010), psikometrik özelliklerin incelenmesi amacıyla kapsamlı geçerlik analizlerini içermiştir. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ölçüp ölçmediğini gösterir. Çalışmada genellikle yapı geçerliliği ve kapsam geçerliliği yöntemleri kullanılmıştır.

Yapı geçerliliğini sağlamak için, ölçeğin teorik Çoklu Zeka Kuramı modeline uygunluğunu test etmek amacıyla Faktör Analizi yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin teorik olarak belirlenen zeka alt boyutları altında gruplanıp gruplanmadığını araştırmaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının tutarlı ve kararlı olup olmadığını belirlemeyi amaçlamıştır. Güvenirlik çalışmasında, genellikle iç tutarlılık katsayıları (örneğin, Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Yüksek bir iç tutarlılık katsayısı, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda birbirleriyle uyumlu olduğunu gösterir.

Geliştirme çalışmasının başlangıcında belirtildiği üzere, ölçeğin farklı zamanlarda yapılan ölçümlerde de benzer sonuçlar verip vermediğini kontrol etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirliği gibi yöntemlerin de kullanıldığı varsayılmaktadır. Ancak spesifik güvenirlik katsayıları, orijinal kaynakta özetlenmemiştir.

Faktör Analizi

Çoklu Zeka Öz-Algı Ölçeği'nin yapı geçerliliğini saptamak amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. AFA, ölçeğin kaç faktörden oluştuğunu ve bu faktörlerin hangi maddelerden yüklendiğini belirlemek için kullanılırken, DFA ise belirlenen faktör yapısının teorik modele (dokuz zeka alanı) ne kadar uyumlu olduğunu test etmek için kullanılmıştır.

Bu analizler, ölçeğin Çoklu Zeka Kuramı'nın öngördüğü boyutluluk yapısının başarıyla bir şekilde

yansıttığı kanıtlamay amaçlamıştır. Bu süreç, ölçeğin nihai formunun oluşturulmasında ve alt boyutların kesinleştirilmesinde kritik rol oynamıştır.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale), Öz Bildirim (Self-Report)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (5'li veya 6'lı Likert ölçeği olduğu varsayılmaktadır, orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Genellikle eğitim gören bireyler (Öğrenciler, öğretmen adayları vb.)

Age Group: Çalışmanın yapıldığı örnekleme başlı olarak ergenlik dönemi ve üzeri (Örn: Üniversite öğrencileri).

Population Details: Ölçeğin geliştirildiği orijinal çalışmada, genellikle belirli bir akademik düzeydeki (örneğin, üniversite) öğrenciler üzerinde yürütülmüştür.

Test Methodology: Kağıt-kalem testi veya dijital uygulama yöntemiyle bireysel ya da grup olarak uygulanabilir. Bireyin zeka alanlarındaki yeterliliğine dair kişisel algıların ölçer.

Anahtar Kelimeler

Howard Gardner, Bilişsel Yetenekler, Kendini Değerlendirme, [Çok Tutarlılık](#), Psikometri, Eğitim Araştırmaları, Özgen Korkmaz.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Özgen KORKMAZ

Author ORCID Identifier: ORCID bilgisi kaynakta sunulmamıştır.

Affiliation Email addresses: ozgenkorkmaz@gmail.com

Correspondence Address: Yazarların çalışmanın yapıldığı dönemdeki akademik kurum adresleri geçerlidir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2010 (Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yayınlandı yılı).

Şzinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya akademik amaçlar için kullan?m?, sorumlu yazar Özgen Korkmaz ile ileti?ime geçilerek belirlenmelidir.

Referanslar

Ye?il, R., Korkmaz, Ö. (2010). Reliability and validity analysis of the Multiple Intelligence Perception Scale. *Education*, 131 (1), 8-32.

Bu makalenin akademik verilerine ERIC veritaban? üzerinden eri?ilebilir: eric.ed.gov.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: coklu-zeka-oz-algi-olcegi-toad.pdf

Çoklu Zeka Öz-Alg? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na eri?im için yukar?da belirtilen referans makaleye veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.